

בית משפט השלום בנתניה

ת"א 29983-02-16 איטון ואח' נ' דנציגר ואח'

מספר בקשה: 28

בפני כבוד השופט אלי ברנד

מבקשים 1. טובה איטון

2. חיים איטון

נגד

משיבים 1. רינה חממי

2. עו"ד אופיר דדוש

3. יאיר חממי

4. צבי דנציגר

5. לורנס שרגא

ב"כ המבקשים: עו"ד אילן רפפורט

ב"כ המשיבים: עו"ד אופיר דדוש

חקיקה שאוזכרה:

חוק הבוררות, תשכ"ח-1968: סע' 23(א), טו

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984: סע' 79א, 79ג

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' 25(ב)

מיני-רציו:

* נדחתה בקשת המבקשים, התובעים בהליך העיקרי, למתן תוקף של פסק דין להסכמים בין הצדדים.

* חוזים – פרשנות – כללי פרשנות

* בתי-משפט – פסק-דין – אישור הסכם גישור

. בקשת המבקשים, הם התובעים בהליך העיקרי, לאישור ומתן תוקף של פסק דין להסכמים בין הצדדים.

. בית המשפט קבע כלהלן:

למרות ההסכמה כי נוסח ההסכמים יערך על ידי הבורר ויהווה הכרעה בין טענותיהם ואף ניתן יהיה להגישם לבית המשפט, ספק אם ניתן לראות בהם פסק בוררות בר אישור במצבם הנוכחי.

אומנם המבקשים לא הבהירו זאת בבקשה, וייתכן כי לא בכדי, ואף בתשובה לבקשה לא בואר הדבר, אולם נראה כי ההערה שבראש עמודי ההסכמים על פיה כניסת ההסכמים לתוקף מותנית בחתימות

המשיבים עליהם, בקביעת המחיר על ידי שמאי ובמתן תוקף של פסק דין וכי קודם לכך ההסכמים "לא לשימוש" (כשמילים אלה הודגשו בקו תחתון, גופן מעובה וסימן קריאה) הוספה על ידי המבקשים או בא-כוחם.

הוספת הערה זו מלמדת כי גם המבקשים עצמם לא התייחסו אל ההסכמים כפסק בוררות שניתן לבקש מבית המשפט לאשרו כפי שהוא ואף דרשו במפורש כי לא יעשה בהם שימוש קודם להשלמת התנאים שהציבו ובכך יצרו מעין "נוסחת קשר" לצורך כניסתם לתוקף.

לאחר שזו הייתה עמדתם, אין המבקשים יכולים עתה לשנותה ולטעון לפתע להתייחסות אחרת אל ההסכמים כאל פסק בוררות מחייב ובלתי מותנה כפי שהם.

מאחר שאין מדובר באישור פסק בוררות אלא במתן תוקף להסכם בין הצדדים והסכמים אלה לא נכרתו, לא ניתן לתת להם תוקף של פסק דין.

החלטה

רקע

1. לפני בקשת המבקשים, הם התובעים בהליך העיקרי, לאישור ומתן תוקף של פסק-דין להסכמים בין הצדדים.

2. מדובר בתובענה לפירוק שיתוף במקרקעין שהגישו המבקשים ואשר במסגרתה, לאחר מספר שלבים – לרבות מינוי בורר בהסכמת הצדדים, ניתן ביום 21.11.18 תוקף של החלטה להסכמת הצדדים להעברת ההליך לגישור בפני עו"ד ביני בר-לב.

3. לאחר גלולים נוספים של ההליך, שלצורך ההכרעה שלפני אין צורך לפרטם, נחתם ונכרת בין הצדדים ביום 25.7.21 מסמך שכותרתו "הסכם גישור", הכולל את ההוראות הבאות (סעיפי המסמך אינם ממוספרים) –

"הצדדים ממנים את המגשר בתיק, עו"ד בר לב, שיפסוק בכל המחלוקת שבין הצדדים על סמך הסכמים שהעבירו הצדדים למגשר טרם פגישת הגישור האחרונה.

...

ההסכמים אותם יעביר המגשר יהיו הסכמים סופיים שיחייבו את הצדדים ואינם ניתנים לשינוי ו/או ביטול על ידי אף צד. ...

מועד ההסכמים יהא – 10.6.21. באם לא ייחתמו על ידי צד להסכמים יהא אפשר להגישם לאישור בית משפט

ההסכמות הנן מחייבות ופותרות את המחלוקת ו/או טענות שבין כל צד להסכם לרבות טענות פנימיות אם ישנם."

4. בעקבות כריתת ההסכם דלעיל ולאחר השלמת ההליך לפניו ניסח עו"ד בר-לב שני הסכמים, האחד שגם כותרתו "הסכם גישור" והשני שכותרתו "הסכם" ולמעשה מהווה חוזה מכר מקרקעין על פיו אמורים היו המשיבים למכור זכויותיהם במקרקעין למבקשים (נספחים 2ב ו-2ג לבקשה מס' 29).

5. עו"ד בר-לב העביר את ההסכמים אל ב"כ הצדדים, ולאחר חתימת המבקשים עליהם שלח אותם בא-כוחם אל ב"כ המשיבים ביום 18.10.21 בדוא"ל.
6. בסמוך לכותרת כל עמוד מעמודי ההסכמים מופיעה במשבצת מובלטת ההערה הבאה

"לא לשימוש!"

- בהתאם להוראות פסק הבורר/מגשר
כניסת ההסכם לתוקף רק לאחר:
1. קבלת הסכם חתום על ידי המוכרים.
 2. קביעת המחיר על ידי השמאי.
 3. קבלת תוקף של פסק דין."

(ההדגשה בגוף ההערה מופיעה במקור) –

7. דא עקא, המשיבים סרבו לחתום על ההסכמים ובין הצדדים התנהלו מגעים ביחס למחלוקות שונות שנגעו לתוכנם, אשר שני הצדדים לא היו שבעי רצון לחלוטין מהם, אולם הללו לא הבשילו לכלל הסכמה ובסופו של דבר לא חתמו המשיבים על ההסכמים.
8. במצב זה ונוכח הוראות ההסכם מיום 25.7.21 עתרו המבקשים לבית המשפט ליתן תוקף של פסק-דין להסכמים אלו הגם שהמשיבים לא חתמו עליהם, והמשיבים – מנגד – התנגדו לבקשה.
9. בבקשה ובדיון נטען על ידי המבקשים כי ההסכמים מהווים למעשה פסק בורות.
10. לדאבוני, גם לאחר הדיון היום במעמד הצדדים וניסיון שלי לסייע ביישוב המחלוקת בהסכמה לא עלה בידיהם לגשר על הפערים ועתה באה עת ההכרעה בבקשה.

דיון

11. דומני כי לא יכולה להיות מחלוקת שההסכם מיום 25.7.21 מהווה "הסכם בוררות", כמשמעו בסעיף 1 [לחוק הבוררות](#), שעה שהוא מסמיך במפורש את עו"ד ביני בר-לב לפסוק במחלוקת בין הצדדים וכי הכרעתו תהיה מחייבת, סמכויות השונות באופן מהותי מאלה של מגשר ואינן תואמות את אופיו ומטרתו של הליך גישור אך הולמות כדבעי בורר.

12. בהקשר זה נהיר כי תוכן החוזה ותכליתו הם המכריעים לצורך פרשנותו ולא כותרתו כפי שנקבע בפסיקה פעמים רבות מספור, וכך למשל קבע בית המשפט העליון כי – "חוזה יש לפרש על-פי תכליתו; בתוך כך לא די להסתפק בכותרתו, אלא לבחון את מהותו" (ע"א 7869/14 ד.ד. ליה יזום והשקעות בע"מ נ' מנהל מיסוי מקרקעין ת"א [פורסם בנבו] (9.3.2017) פסקה ב' לחוות דעת כב' המשנה לנשיאה (כתוארו אז) השופט אליקים רובינשטיין).

13. מבחינה צורנית בחרו הצדדים כי אופן ההכרעה על ידי הבורר יהיה באמצעות עריכת הסכמים מחייבים על ידו, אשר יחייבו אף אם לא יחתמו על ידי מי מהם.

14. ברם, למרות ההסכמה כי נוסח ההסכמים יערך על ידי הבורר ויהווה הכרעה בין טענותיהם ואף ניתן יהיה להגישם לבית המשפט ספק בעיני אם ניתן לראות בהם פסק בוררות בר אישור במצבם הנוכחי.

15. אמנם המבקשים לא הבהירו זאת בבקשה, וייתכן כי לא בכדי, ואף בתשובה לבקשה לא בואר הדבר, אולם נראה כי ההערה שבראש עמודי ההסכמים על פיה כניסת ההסכמים לתוקף מותנית בחתימות המשיבים עליהם, בקביעת המחיר על ידי שמאי ובמתן תוקף של פסק דין וכי קודם לכך ההסכמים "לא לשימוש" (כשמילים אלה הודגשו בקו תחתון, גופן מעובה וסימן קריאה) הוספה על ידי המבקשים או בא-כוחם.

16. זאת אני למד מתוך העלאת דרישות אלה על ידי בא-כוח המבקשים בהודעת דוא"ל מיום 30.9.21 בשעה 8:38 ששלח אל בא-כוח המשיבים (חלק מנספח 3 לבקשה מס' 29 מיום 7.11.21) וכן מן העובדה שאם היה הבורר מוסיף הערה זו סביר להניח שהיתה דורשת את חתימות שני הצדדים ולא רק את חתימות המשיבים.

17. הוספת הערה זו מלמדת כי גם המבקשים עצמם לא התייחסו אל ההסכמים כפסק בוררות שניתן לבקש מבית המשפט לאשרו כפי שהוא ואף דרשו במפורש כי לא יעשה בהם שימוש קודם להשלמת התנאים שהציבו ובכך יצרו מעין "נוסחת קשר" לצורך כניסתם לתוקף.

18. אינני סבור כי לאחר שזו היתה עמדתם יכולים המבקשים עתה לשנותה ולטעון לפתע להתייחסות אחרת אל ההסכמים כאל פסק בוררות מחייב ובלתי מותנה כפי שהם.

19. אין זה מן הנמנע שמסיבה זו לא הגישו המבקשים בקשה לאישור פסק-בוררות בהתאם לסעיף 23(א) לחוק הבוררות אלא בקשה למתן תוקף של פסק דין להסכמים ביניהם, כך שאף הם גילו דעתם כי לא מדובר בפסק בוררות סופי ומחייב כפי שהם.

20. למען הסר ספק אבהיר כי מאליו מובן שאם ההערה האמורה שלצד כותרות עמודי ההסכמים הוספה על ידי הבורר עצמו אזי אף הוא סבר כך והדברים קל וחומר, אולם סביר להניח כי תוספת זו הוספה על ידי המבקשים-הקונים כפי שהבהרתי לעיל.

21. מאחר שאין מדובר באישור פסק בוררות אלא במתן תוקף להסכם בין הצדדים והסכמים אלה לא נכרתו, בהתאם למפורט לעיל, לא ניתן לתת להם גם תוקף של פסק דין.

22. למעלה מן הנדרש אוסיף כי אם הייתי קובע שההסכמים נכרתו, הגם שאין הם פסק בוררות, ניתן היה להתייחס לבקשה ליתן להם תוקף של פסק דין באחת משתי דרכים – או כבקשה למתן תוקף של פסק דין כהסכם/מי פשרה או כהסדר גישור (כהגדרתו בסעיף 79 לחוק בתי המשפט), כאשר נוכח ההליך שניהלו הצדדים והעובדה שאף המבקשים בהערה שהוסיפו השתמשו בהלחם "הבורר/המגשר" סביר יותר היה להתייחס אליהם כאל הסדר גישור.

23. למקרה כזה היתה רלוונטית קביעת בית המשפט העליון בבע"מ 8769/08 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] (31.12.2008) בפסקה כ"ו, על פיה –

"גם אם חתמו הצדדים על "הסדר גישור" כדת וכדין, בקשה למתן תוקף של פסק דין צריכה להיות על דעת שניהם וההסכם צריך להיות מוגש על ידי המגשר. ואגב, מדובר בהסכמה נפרדת ועצמאית - שאינה תלויה מיניה וביה בהסכמה לחתימה על "הסדר הגישור"

24. אמנם בהמשך הפסקה מציין בית המשפט העליון כי – **"הסכמה חוזית להסדר גישור אינה כוללת הסכמה למתן תוקף של פסק דין - אלא אם כן נכתב בהסדר הגישור במפורש אחרת"** (ההדגשות בציטוטים להלן בקו תחתון הן שלי ואינן במקור), וניתן היה לטעון כי בהסכם הגישור מיום 27.5.21 כלולה כבר ההסכמה למתן תוקף של פסק דין להסכמים אלה, עדיין אין בכך כדי לקיים חריג זה עליו הצביע בית המשפט ולאפשר מתן תוקף של פסק דין בהעדר הסכמת המשיבים לבקשה.

25. המסמך מיום 27.5.21 בו ניתנה ההסכמה להגשת ההסכמים לאישור בית המשפט אינו הסדר גישור למרות כותרתו, ולא בכדי הגדרת הסדר גישור בסעיף 79 הנ"ל היא – **"הסכם בין בעלי הדין על יישוב סכסוך שביניהם שהושג בסיומו של הליך גישור"**, אלא מדובר בהסכם בוררות אשר נועד לקטוע את הליך הגישור, לשנות תפקיד המגשר ולמסור את המחלוקות להכרעתו כבורר, ועל כן אין הוא יכול לקיים את החריג שהוצע בסיפת פסקה כ"ו לפסק הדין האמור.

26. את העובדה שלא ניתן לתת תוקף של פסק דין כהסדר גישור להסכמים דן כפי שהם ניתן ללמוד גם מעיון בהנמקת בית המשפט העליון בפסקה כ"ו הנ"ל, המאמצת את הנמקת בית הדין האזורי לעבודה בע"ב (ת"א) 6063/04 שוניא תוכנה בע"מ נ' טרוטינו גיל [פורסם בבנו] (18.5.2006) פסקה 6, שם נאמר כך –

"היה ונלך צעד נוסף קדימה ונניח כי המגשר חתם על הסכם הגישור ובין מועד החתימה ועד מועד הגשת ההסכם לבית הדין נמלך אחד הצדדים בדעתו ואותו צד מבקש מהמגשר ומהצד שכנגד שלא להגיש את ההסכם לבית הדין, האם עצם העובדה שהצדדים והמגשר חתמו על ההסכם מהווה סוף פסוק והצד שנמלך בדעתו לא יהא זכאי לבקש שלא להגיש את ההסכם לבית הדין על מנת שינתן לו תוקף של פסק דין? האם רשאי בעל הדין המעוניין בקיום ההסכם להגישו לבית הדין חרף התנגדות בעל הדין שכנגד? נראה כי יש להשיב על שאלות אלו בשלילה. תקנה 9(ב) לתקנות נוקטת במילים 'ביקשו הצדדים' ולא בכדי. אין די שצד אחד מבקש ליתן תוקף של פסק דין להסדר פשרה (גם לאחר שבעלי הדין והמגשר חתמו על ההסכם). מהמלים 'ביקשו הצדדים' למדים אנו כי יש צורך ששני הצדדים יבקשו מבית הדין ליתן להסכם תוקף של פסק דין. מקום בו אחד הצדדים נמלך בדעתו בין לבין, הרי שבפנינו חוזה בלבד והצד החש שהצד שכנגד הפר חוזה כלפיו רשאי לפעול בהליכים משפטיים מכח חוק"

27. דומני כי במקרה כדון, בו ההסכמה העקרונית להגשת ההסכמים לאישור בית המשפט ניתנה טרם שהללו הונחו לפני הצדדים והובררו להם תוכנם וניסוחם הסופיים, חל אותו רציונאל ולא ניתן לכבול מי מן הצדדים להסכמה העקרונית ולחייבו להסכים להגשת הסדר הגישור (הכולל בענייננו שני הסכמים) לבית המשפט למתן תוקף של פסק דין גם אם הסכים לכך מראש ובמיוחד שעה שסרב לחתום עליהם כפי שקרה בדין, וכל זאת אף אם הייתי רואה בהם הסדר גישור שנכרת.

28. הלכה דומה נקבעה גם ביחס למתן תוקף של פסק דין להסכם פשרה, ובע"א 425/88 פטר חיים נ' פקיד שומה עכו - נהריה, פ"ד מה(5) 569, 571 (6.11.1991) קבע בית המשפט העליון כך –

"לפני בית המשפט קמא הוצג הסכם פשרה, אשר המערער ביקש להשתחרר ממנו, משום שלהערכתו לא יוכל לשאת בתוצאותיו הכספיות. במצב דברים שכזה ברור היה לבית המשפט, כי המערער איננו מנוי וגמור לעמוד מאחורי האמור בהסכם הפשרה. בית המשפט לא יכול היה, בנסיבות העניין, לכפות על המערער את הסכם הפשרה, וזאת גם אם בית המשפט סבר, כי נכרת הסכם פשרה מחייב בין הצדדים"

(ראו גם [ע"א \(מחוזי ת"א\) 23054-10-14 עמי אוהיון נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ](#)]פורסם
בנבו] (8.10.2015) 26. פסקה 1, שם בהמשך הורחבה ההלכה גם להסכמה לפסיקה על פי [סעיף
79א לחוק בתי המשפט](#))

29. לפיכך, גם אם היה מקום לקבוע כי מדובר בהסכמי פשרה ולא בהסדר גישור היתה התוצאה
זוהה ולא ניתן היה לתת להם תוקף של פסק דין.

30. נמצא כי לא ניתן לאשר את ההסכמים כפסק בוררות ולמרות שאינם הסדר גישור או הסכם
פשרה שנכרתו הרי אף אילו היו כאלה לא ניתן היה לתת להם תוקף של פסק דין במצב
הנוכחי.

סיכום

31. הנובע מכלל האמור הוא שהבקשה למתן תוקף של פסק דין להסכמים נדחית.

32. נוכח התוצאה דלעיל ומאחר שהצדדים בחרו להעביר את ההליך להכרעת עו"ד ביני בר-לב
כבורר, יש לפנות אל הוראת [סעיף 25\(ב\) לחוק החוזים](#) (חלק כללי) הקובעת כי – "חווה הניתן
לפירושים שונים, פירוש המקיים אותו עדיף על פירוש שלפיו הוא בטל" ואל עקרון הביצוע
בקירוב של חוזים (ראו [ע"א 2686/99 וולף אייזמן נ' קדמת עדן בע"מ](#), פ"ד נה(5) 365
(5.8.2001); [ע"א 4018/03 אייזדור שרביט נ' מנחם בן אהרון](#), פ"ד נט(4) 343, 352 (20.1.2005)
ועוד).

33. בענייננו, בהתייחס להסכם מיום 25.7.21, מוביל עקרון הביצוע בקירוב למסקנה כי ראוי
לבצע את הסכם הבוררות בקירוב ולשם כך להחזיר את ההליך אל הבורר עו"ד ביני בר-לב –
המצוי כבר בפרטי המחלוקות בין הצדדים ובטיעוניהם – לצורך מתן פסק בוררות על ידו
(ומאחר שלמעשה כבר גיבש הכרעה בהן באמצעות נוסח ההסכמים יש להניח כי פסק בוררות
יוכל להנתן על ידו תוך זמן קצר יחסית).

34. לפיכך אני מורה על החזרת הליך הבוררות אל עו"ד בר-לב לשם מתן פסק בוררות כדן.

35. בפסק הבוררות יכריע עו"ד בר-לב בכל המחלוקות שבין הצדדים בקשר לתובענה זו, אך לא
בדרך של ניסוח הסכמים עבור הצדדים אלא במתן פסק בוררות רגיל (מבלי שיהיה בכך כדי
למנוע ממנו את האפשרות של הבאת הצדדים לכריתת הסכם פשרה סופי וחתום אשר יוכל
להיות מוגש בהסכמתם למתן תוקף של פסק דין לבית המשפט).
פסק הבוררות יהיה מנומק כהוראת [סעיף ט"ו1](#) לתוספת הראשונה [לחוק הבוררות](#).

36. הצדדים יפנו אל עו"ד ביני בר-לב תוך 10 ימים, ימציאו לו החלטה זו והוא יתן הוראות באשר
לאופן השלמת הליך הבוררות לפניו לצורך מתן פסק הבוררות.

37. אשר להוצאות הבקשה, אמנם הבקשה נדחתה אולם ברי כי כוונתם המקורית של הצדדים
היתה כי ההסכמים יוגשו כלשונם למתן תוקף של פסק דין שלא כעמדת המשיבים.

38. במצב דברים זה אינני עושה צו להוצאות.
39. עם זאת, בפסק הבוררות יוכל הבורר להכריע בשאלת הוצאות ההליך כולו תוך לקיחה בחשבון גם של התוצאה דלעיל ומשמעויותיה.

ניתנה היום, י"ב ניסן תשפ"ב, 13 אפריל 2022, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

אלי ברנד 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה